

Yttrande över remiss Bibehållet reseavdrag med vissa förstärkningar för arbetsresor med bil

Statens väg- och transportforskningsinstitut, VTI, har uppmanats avge yttrande över rubricerade remiss.

Promemorian utgör ett förslag om en helomvändning jämfört med det tidigare beslutade nya och enklare system för skattelättnad för arbetsresor som i flera omarbetade versioner varit ute på remiss, senast i augusti i år. Nuvarande förslag innebär kortfattat att skatteavdragssystemet behålls och där skatteavdrag för bilresor medges med ett belopp som höjs från 1,85 kr per km till 2,5 kr per km.

Synpunkter

VTI:s synpunkter på det nya förslaget ska ses i ljuset av det något urvattnade omarbetade förslag om färdmedelsneutralt system för skattereduktion för arbetsresor, vilket vi yttrade oss över i augusti, och som har beslutats börja gälla från 1 januari 2023. VTI riktade kritik mot det förslaget men är ännu mer kritisk till det nya förslaget. Några korta sammanfattande punkter beskriver VTI:s ståndpunkt rörande det nya förslaget och skattelättnader för arbetsresor:

- Det föreslagna systemet innehåller svårkontrollerade villkor, exempelvis villkoret att spara två timmars resväg med bil jämfört med kollektivtrafik per dag för avdragsrätt för bilresor. Därmed kvarstår risken för felaktiga skatteavdrag. Villkor för ett avståndsbaserat reseavdrag är lättare att kontrollera varför det är att föredra.
- Systemet förstärker incitamentet för bilresor, vilket medför att det blir svårare att uppnå mål för minskade utsläpp av växthusgaser, buller, luftföroreningar, mm, jämfört med en färdmedelsneutral skattereduktion för arbetsresor. En färdmedelsneutral skattereduktion för arbetsresor skulle i sammanhanget vara att föredra, men det är viktigt att det inte ger så fördelaktiga villkor att arbetsresor oavsett färdmedel kraftigt subventioneras, vilket är fallet med förslaget som beslutats börja gälla från 1 januari 2023.
- Ett skatteavdrag medför att det idag ekonomiskt ojämlika systemet med avseende på olika inkomstgrupper kvarstår. Här bör dock noteras att även det system som till slut beslutades börja gälla 1 januari 2023 har en ofördelaktig fördelningsekonomisk profil.

- Eftersom VTI var kritiska till hur tidigare beslutade förslag till slut var en aning urvattnat med fördelaktiga villkor för arbetsresor *både* med bil och kollektivtrafik vill vi ytterligare poängtera att det är oklart vad som är syftet med att överhuvudtaget ha en skattelättnad för arbetsresor. Nuvarande förslag kan, i likhet med tidigare förslag, tolkas som att det till stor del är en arbetsmarknadspolitisk och/eller regionalpolitisk åtgärd. VTI ställer sig frågande till i vilken omfattning en övergripande analys av skattelättnadens effekter har genomförts och om skattelättnader för arbetsresor är en samhällsekonomiskt bra prioritering. En utgångspunkt för en sådan analys skulle kunna vara att privatpersoner skulle kunna stå för sina reseutgifter (privata levnadskostnader) själv och att en utfasning av skattelättnaden för arbetsresor övervägs. Ett annat skäl till att ifrågasätta ett reseavdrag är att det ger incitament till att bo längre ifrån arbetsplatsen vilket motverkar ett transporteffektivt samhälle. De lägre bostadspriserna är redan starka incitament att bosätta sig längre ifrån tätorter där de flesta arbetsplatserna finns.

Beslut i detta ärende har tagits av generaldirektör Tomas Svensson. Föredragande har varit forskningschef Jan-Erik Swärdh. I beredningen har även forskningschef Mikael Johannesson deltagit.

Tomas Svensson
Generaldirektör
Statens väg- och transportforskningsinstitut, VTI